

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра економічної теорії та підприємництва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економіки та підприємництва

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 173 – Авіоніка
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 17 Електроніка та телекомунікації
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
ЕПА
(найменування кафедри)

Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи економіки та підприємництва
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Кригульська Тетяна Борисівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва Сидорук Ірина Сергіївна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економічної теорії та підприємництва
Контактна інформація викладача	Телефон кафедри: +380(61)7698265
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Аудиторії 539, 533
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 год. Денна форма навчання: лекції 14 год., практичні заняття 14 год., рубіжний контроль 2 год., самостійна робота 60 год. Заочна форма навчання: лекції 6 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 84 год. Вид контролю: екзамен
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Оволодіння дисципліною “Основи економіки та підприємництва” дозволить майбутнім бакалаврам орієнтуватися в економічних теоріях, розуміти основні принципи підприємницької діяльності, аналізувати економічну практику суспільства та економічну політику держави, досліджувати процеси ринкової економіки, обґрунтовувати результати економічної діяльності підприємства в умовах ринку.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати</p> <p>а) загальні компетентності: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації; ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;</p> <p>б) фахові компетентності: ФК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері авіоніки автономно і відповідально, дотримуючись законодавчої та нормативно-правової бази, а також державних та міжнародних вимог; ФК 9. Здатність оцінювати технічні і економічні характеристики систем та пристроїв авіоніки.</p> <p>Очікувані програмні результати навчання: РН 2. Автономно отримувати нові знання в своїй предметній та суміжних областях з різних джерел для ефективного розв’язання спеціалізованих задач професійної діяльності. РН 5. Організувати власну професійну діяльність, обирати оптимальні методи та способи розв’язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності. РН 19. Оцінювати технічні і економічні характеристики прийнятих рішень для забезпечення ефективності та високої якості розробок.</p>	
3. Мета вивчення навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи економіки та підприємництва» є комплексне вивчення економічних явищ і процесів ринкової економіки, ґрунтовне пізнання проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих</p>	

ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів у задоволенні потреб, що невпинно зростають; оволодіння основними категоріями і поняттями економічної науки; формування у студентів здатностей: орієнтуватися в економічних теоріях, аналізувати економічну практику суспільства та економічну політику держави, досліджувати процеси ринкової економіки, обґрунтовувати результати економічної діяльності підприємства в умовах ринку, аналізувати проблеми розвитку ринкової економіки та підприємництва.

4. Завдання вивчення дисципліни

Завдання навчальної дисципліни: глибоке засвоєння основ теорії ринкової економіки, основних принципів підприємницької діяльності та оволодіння навичками аналізу та оцінювання сучасної економічної, соціальної, політичної діяльності.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади ринкової організації економічної діяльності

Тема 1. Економіка та економічний розвиток суспільства.

Економіка як наука та сфера господарювання. Суспільне відтворення та його види. Економічні потреби та інтереси, мотивація до виробничої діяльності. Економічні відносини у суспільстві.

Суспільне виробництво, його структура. Фактори виробництва, їх взаємодія. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Економічні блага, їх види. Суспільний продукт, процес його створення та розподілу. Соціальна та економічна ефективність виробництва.

Закони та закономірності економічного розвитку. Форми організації суспільного виробництва. Економічні системи: типи, види, структура та еволюція у цивілізаційному розвитку.

Тема 2. Ринок як форма організації суспільного виробництва.

Становлення та сутність ринкових відносин. Умови виникнення, основні риси та типи товарного виробництва. Товар і його властивості. Якісний та кількісний аспекти вартості товару. Вибір благ споживачем. Теорія граничної корисності.

Обмін благ і гроші, їх функції. Види грошей. Грошові системи та закон грошового обігу. Еволюція товарно-грошових відносин. Моделі ринку.

Сутність, принципи та функції ринку. Механізм функціонування ринку, його елементи. Типи та види ринків. Шляхи переходу до ринкової економіки.

Інфраструктура ринку. Основні елементи ринкової інфраструктури та її значення для розвитку ринкових відносин.

Тема 3. Ринковий механізм взаємодії в процесі господарювання.

Закони функціонування ринкової економічної системи. Елементи ринкового механізму: попит, пропозиція, конкуренція, вільне ціноутворення. Чинники формування ринкового попиту. Попит та його величина. Закон попиту. Винятки дії закону попиту. Нецінові детермінанти попиту. Еластичність попиту.

Чинники формування пропозиції. Пропозиція та її величина. Нецінові детермінанти впливу на пропозицію. Еластичність пропозиції.

Взаємодія попиту та пропозиції. Саморегулювання економічної системи та забезпечення ринкової рівноваги. Сучасні моделі ринкової рівноваги на макрорівні.

Ціна, її функції в ринковій економіці. Ціна виробництва. Механізм ціноутворення. Ціни в Україні, їх класифікація.

Конкуренція як умова функціонування ринку та елемент ринкового механізму. Сутність, види, форми конкуренції. Закон конкуренції.

Причини виникнення, сутність і види монополій. Монополістична конкуренція. Антимонопольне законодавство держави.

Змістовий модуль 2. Підприємництво в системі ринкових відносин.

Тема 4 . Підприємництво як категорія ринкової економіки.

Підприємництво: економічна сутність та зміст поняття. Еволюція та роль підприємництва у суспільному розвитку. Теорії та моделі підприємництва.

Принципи підприємництва, його ознаки. Ринкові умови функціонування підприємництва. Підприємницьке середовище, його складники Функції та роль підприємництва в структурі ринкової економіки. Підприємництво і бізнес.

Підприємець як учасник ринкових відносин, риси та якості. Права та обов'язки підприємця. Типи підприємців у сучасній економіці. Свобода та обмеження підприємницької діяльності. Соціально-економічні наслідки та роль діяльності підприємців. Етика підприємництва.

Тема 5. Підприємство як форма підприємницької діяльності.

Підприємство як основа підприємницького сектору макроекономіки.

Суб'єкти і об'єкти підприємництва. Підприємницька діяльність та її функції. Види підприємництва. Виробниче підприємництво. Особливості підприємництва в аграрній сфері. Підприємництво у сфері торгівлі та надання фінансових послуг. Нові види підприємницької діяльності та їх організаційне структурування.

Підприємство як господарська та інституційна одиниця економіки. Підприємства та їхні функції. Форми власності і підприємства. Малий та середній бізнес. Організаційно-правові форми підприємств: переваги та недоліки.

Технологія створення власної справи. Процедура створення та організації діяльності підприємства. Організація управління підприємством. Маркетингова діяльність на ринку. Чинники успішної підприємницької діяльності. Інститут банкрутства.

Змістовий модуль 3. Підприємницька діяльність та регулювання її державою.

Тема 6. Витрати, доходи та прибуток у підприємницькій діяльності.

Фактори виробництва та їх використання у підприємницькій діяльності. Виробнича функція. Ізокванта та ізокоста. Капітал та його структура. Кругообірот і оборот капіталу. Амортизація. Найважливіша фінансові показники господарської діяльності підприємства.

Концепції витрат виробництва. Витрати виробництва: зовнішні, внутрішні, загальні, постійні, змінні, середні, граничні. Особливості динаміки постійних, змінних, середніх витрат при збільшенні обсягів виробництва.

Собівартість продукту та його ціна.

Дохід та його види. Формування доходів підприємства, їх використання.

Прибуток. Теорії прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток.

Норма прибутку і чинники, що її визначають. Порядок визначення та використання прибутку. Умови максимізації прибутку.

Тема 7. Державне регулювання підприємницької діяльності.

Підприємництво як основа підприємницького сектору, контрагент макроекономіки та об'єкт економічної політики держави. Принципові засади державного регулювання підприємництва, мета та завдання. Підтримуюча, компенсаційна та регулятивна діяльність держави.

Параметри впливу держави на підприємницьке середовище. Форми та методи регулювання підприємницького сектору державою.

Взаємодія підприємницьких структур з державою та суспільством.

Етична та соціальна відповідальність підприємництва. Стан, умови та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні.

6. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
---------	------------	----------------------------	-----------------

1.	Тема 1. Економіка та економічний розвиток суспільства	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 6
3.	Тема 2. Ринок як форма організації суспільного виробництва	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 6
5.	Тема 3. Ринковий механізм взаємодії в процесі господарювання	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 6
7.	Тема 4. Підприємництво як категорія ринкової економіки	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 10
9.	Тема 5. Підприємство як форма підприємницької діяльності	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 12
11.	Тема 6. Витрати, доходи та прибуток у підприємницькій діяльності	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 14
13.	Тема 7. Державне регулювання підприємницької діяльності	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	2 2 8
	Разом		90

7. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Кількість годин		Завдання
		денна	заочна	
1.	Економіка та економічний розвиток суспільства	6	10	Засвоєння матеріалу лекцій
2.	Ринок як форма організації суспільного виробництва	6	8	Засвоєння матеріалу лекцій
3.	Ринковий механізм взаємодії в процесі господарювання	6	9	Засвоєння матеріалу лекцій, розв'язання задач
4.	Підприємництво як категорія ринкової економіки	10	14	Засвоєння матеріалу лекцій
5.	Підприємство як форма підприємницької діяльності	12	15	Засвоєння матеріалу лекцій
6.	Витрати, доходи та прибуток у підприємницькій діяльності	14	18	Засвоєння матеріалу лекцій, розв'язання задач
7.	Державне регулювання підприємницької діяльності	6	10	Засвоєння матеріалу лекцій
	Разом	60	84	

Для студентів денної форми навчання контроль за виконанням самостійної роботи

здійснюється на кожному практичному занятті через усне опитування, тестування, розв'язок задач. Для студентів заочної форми навчання основною формою контролю є виконання і захист контрольної роботи (згідно Методичних рекомендацій та завдань до виконання контрольної роботи з курсу).

8. Система та критерії оцінювання курсу

Курс складається з двох модулів, за кожен з яких студент може отримати 100 балів: 40 балів під час поточного контролю та 60 балів за рубіжний контроль.

Підсумкова оцінка за курс визначається як середнє арифметичне отриманих балів за перший та другий модулі.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної підсумкової оцінки (менше 60 балів) або за вибором студента (для підвищення підсумкової оцінки) та містить: 2 теоретичні питання, задачу.

Стратегія оцінювання	Бали	Термін	Завдання та критерії оцінювання
поточне оцінювання	40	впродовж семестру	усне опитування, тестування за кожною темою, розв'язання задач, практичні завдання
тестування під час рубіжного контролю	20		5 тестових завдань: 4 бали за 1 правильну відповідь
відповідь на теоретичні питання рубіжного контролю	20		письмова розгорнута відповідь на 2 питання: 10 балів за 1 питання
розв'язок задач під час рубіжного контролю	20		розв'язок задачі з обґрунтуванням обраних методів і висновком за отриманими результатами
екзамен	60-100	після двох модулів	зараховано
	35-59		не зараховано з можливістю повторного складання
	1-34		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для студентів заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі екзамену: відповідь на 2 теоретичні питання, розв'язання задачі.

9. Політика курсу

Студент повинен виконувати роботи самостійно, не допускається залучення при розв'язанні завдань інших здобувачів освіти. У разі виявлення ознак плагіату – робота не зараховується.